

Kotoutumisen seuranta ja indikaattorit

Työvoiman maahanmuutto ja kotouttaminen -yksikkö

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Maahanmuuttajien kotoutumisen seuranta

- Työ- ja elinkeinoministeriön kotoutumisen osaamiskeskus ylläpitää kotoutumisen valtakunnallista seurantajärjestelmää.
- Seurantajärjestelmä koostuu eri ilmiöiden indikaattoreista, jotka perustuvat rekisteri- ja kyselyaineistoihin.
- Useimmat rekisteripohjaiset indikaattorit päivittyvät vuosittain ja kyselypohjaiset indikaattorit neljän vuoden välein.
- Kotoutumisen seurantajärjestelmä tuottaa kokonaiskatsauksen neljän vuoden välein. Edellinen kokonaiskatsaus julkaistiin vuonna 2020 ja seuraava valmistuu vuonna 2024. Vuoden 2020 kokonaiskatsaus koostuu kahdesta osasta: [artikkelijulkaisusta](#) ja [infografiikkajulkaisusta](#).
- [Kotoutumisen indikaattorit -tietokanta](#) on kotoutumisen osaamiskeskuksen avoin, rekisteri- ja kyselyaineistoihin perustuva indikaattoritietokanta. Sen avulla voidaan seurata kotoutumisen tilaa ja sen kehittymistä Suomessa.
- [Kototietokanta](#) on kotoutumisen osaamiskeskuksen avoin, rekisteripohjainen tilastotietokanta, josta saa laajasti tietoa maahanmuuttajaväestöstä Suomessa. Molempien tietokantojen teknisestä ylläpidosta vastaa Tilastokeskus.
- [Kotoutuminen.fi](#) sivulta löytyy maakunnittaisia ja kunnittaisia aluetietoja esim. nettomaahanmuutosta, väestöpyramidista ja vieraskielisten määrästä.
- Kuukausittain julkaistaan vieraskielisen ja ulkomaalaisen työvoiman [työllisyyskatsaus](#).

Seurantajärjestelmän indikaattorit

- Kotoutumisen seurantajärjestelmässä on n. 50 indikaattoria, jotka perustuvat EU:n Zaragoza-indikaattoreiden luokitteluun.
- Indikaattorit on luokiteltu viiteen aihealueeseen:
 - työllisyys,
 - koulutus,
 - hyvinvointi,
 - osallistuminen ja
 - yhteiskunnan vastaanottavuus.
- Jotta indikaattoreista saatavasta tiedosta voidaan tehdä politiikkapäätelmiä, on selvitettävä missä määrin havaittavat muutokset liittyvät
 - maahanmuuttajaväestössä tapahtuneisiin muutoksiin,
 - toimintaympäristön, esim. talouden ja asenneilmapiirin muutoksiin,
 - yleisiin politiikkamuutoksiin tai
 - maahanmuutto- ja kotoutumispolitiikan muutoksiin.
- Kotoutuminen on moniulotteinen ilmiö, jota ei voi mitata yksittäisellä indikaattorilla.

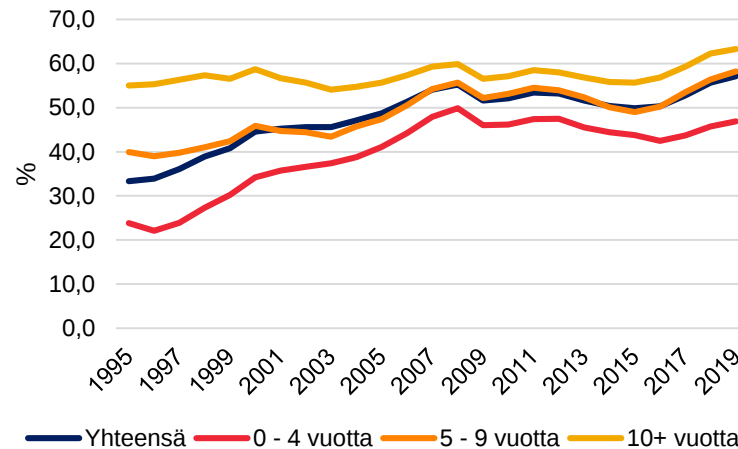

Työllisyys

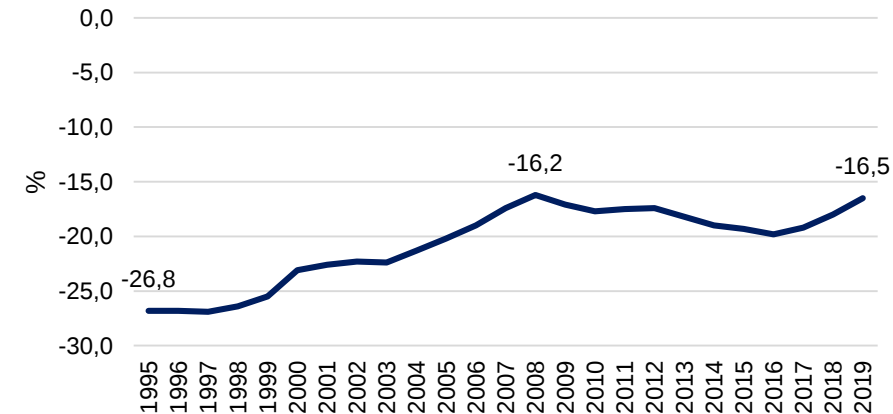

Työllisyysasteen kehitys ja ero suomalaistaustaisiin

Kuvio 1. Työllisyysaste ja maassaoloaika

Kuvio 2. Ero suomalaistaustaisten työllisyysasteeseen

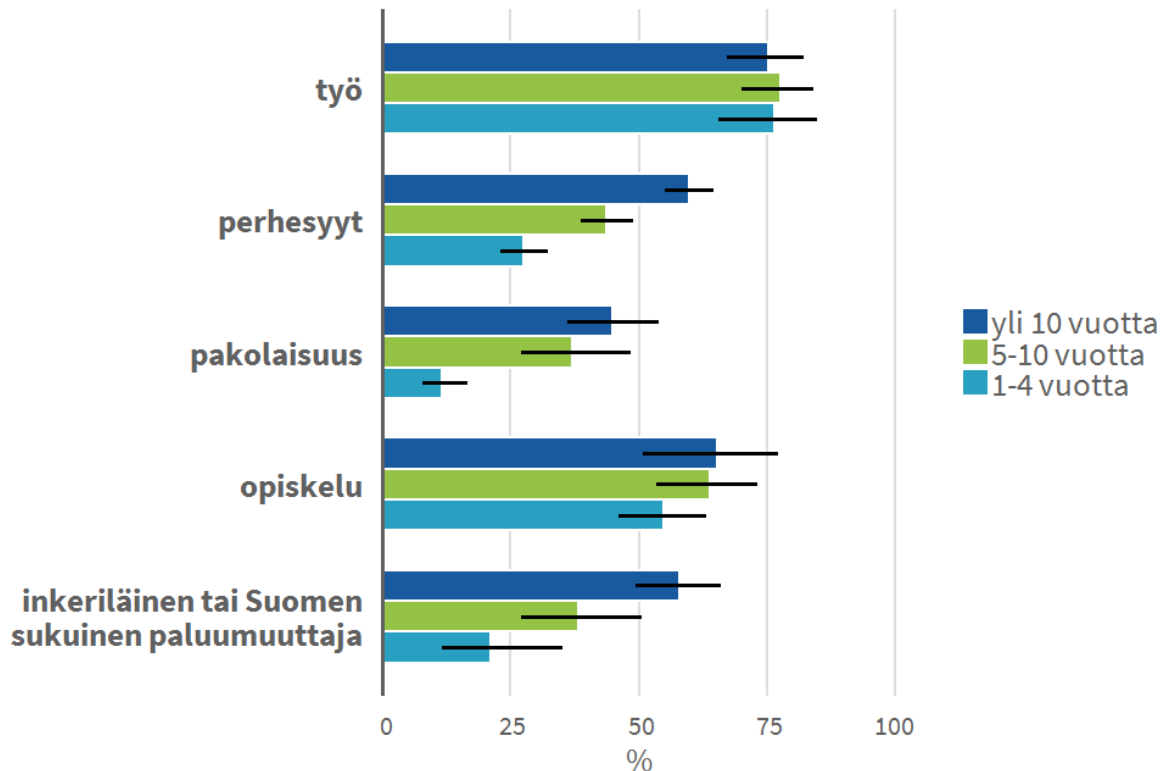

- Kuvio 1 näyttää ulkomaalaistaustaisten työllisyysasteen kehityksen 1995-2019 maassaoloajan mukaan. Kuvio 2 näyttää ulkomaalaistaustaisten työllisyysasteen eron suhteessa suomalaistaustaisiin.
- Ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste nousi merkittävästi 1995-2008. Vuoden 2008 jälkeen kehitys on ollut vaatimatonta lukuun ottamatta vuosia 2018 ja 2019. Ero suomalaistaustaisten työllisyysasteeseen oli 16,5 % vuonna 2019. Maassaoloaika nostaa työllisyysastetta huomattavasti.
- Työllisyysasteeseen vaikuttaa merkittävästi maahantulohetken taloustilanne, maahanmuuton syyt ja kompositio (työllistettävyyys) sekä maahanmuuton määrä (nouseeko uusien muuttajien osuus suhteessa kaikkiin maahanmuuttaneisiin).

Maahanmuuton syyn yhteys työllisyyteen

Työllisten osuus maahantulon syyn ja asumisajan mukaan, 18-64-vuotiaat, vakioimaton osuus.

- Työn perusteella muuttaneet työllistyvät hyvin ja työllisyysaste myös pysyy korkealla.
- Pakolaistaustaisten työllisyys on selvästi matalinta, mutta työllisyysaste nousee merkittävästi maassaolovuosien myötä alhaisesta lähtötasosta johtuen.
- Kyselyaineistoihin perustuvissa tutkimuksissa on kuitenkin usein valikoitumisharhaa.

Lähde: FinMonik-tutkimus 2020, THL.

Huom! Työllisyyden määritelmä tiukempi kuin työvoimatutkimuksessa, johon Suomen virallinen työllisyysaste perustuu. Rekisteritietojen perusteella maahan jääneiden opiskelijoiden työllisyysaste on 77-81 % kolme vuotta valmistumisen jälkeen.

Eri vuosina muuttaneiden työllisyyden kehitys

The Careers of Immigrants in Finland: Empirical Evidence for...

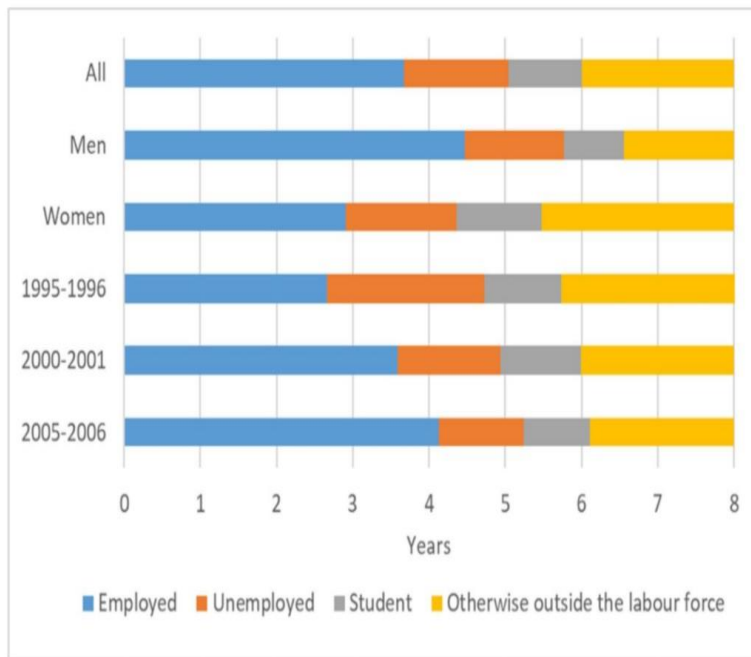
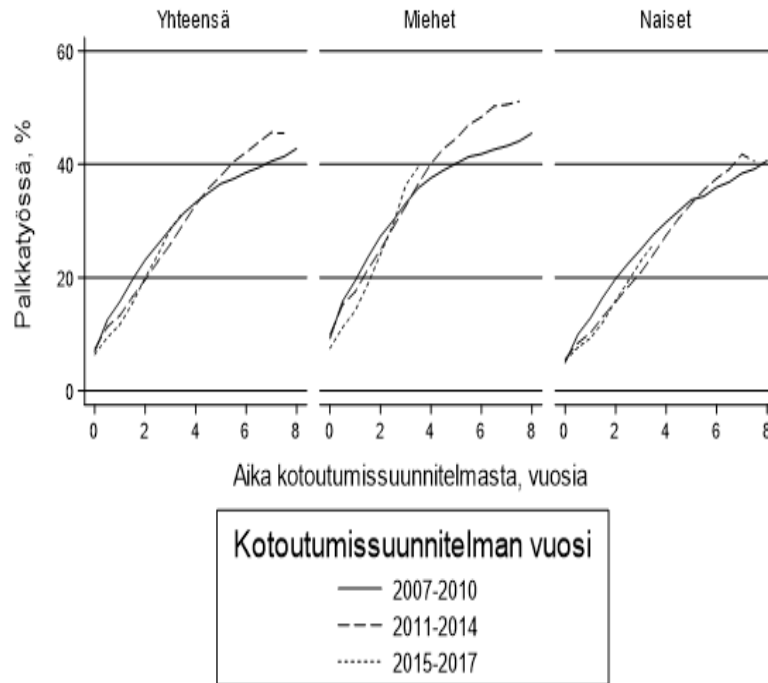

Fig. 2 The average duration of time spent in specific labour market statuses by gender and the year of immigration during the first 8 years of residence

- 2000-luvulla muuttaneiden työllisyys on selvästi aiempia muuttaneita korkeampi: vuosina 1995-1996 muuttaneet olivat ensimmäisen 8 maassaolovuoden aikana keskimäärin töissä noin 2,5 vuotta, mutta vuosina 2005-2006 muuttaneet jo yli 4 vuotta.
- Regressioanalyysin perusteella kyse ei ole siitä, että uudemmat muuttajat olisivat havaittavien ominaisuuksien perusteella helpommin työllistettäviä.

Lähde: Busk & Jauhiainen, 2022

Kotoutumiskoulutuksen jälkeinen työllisyys

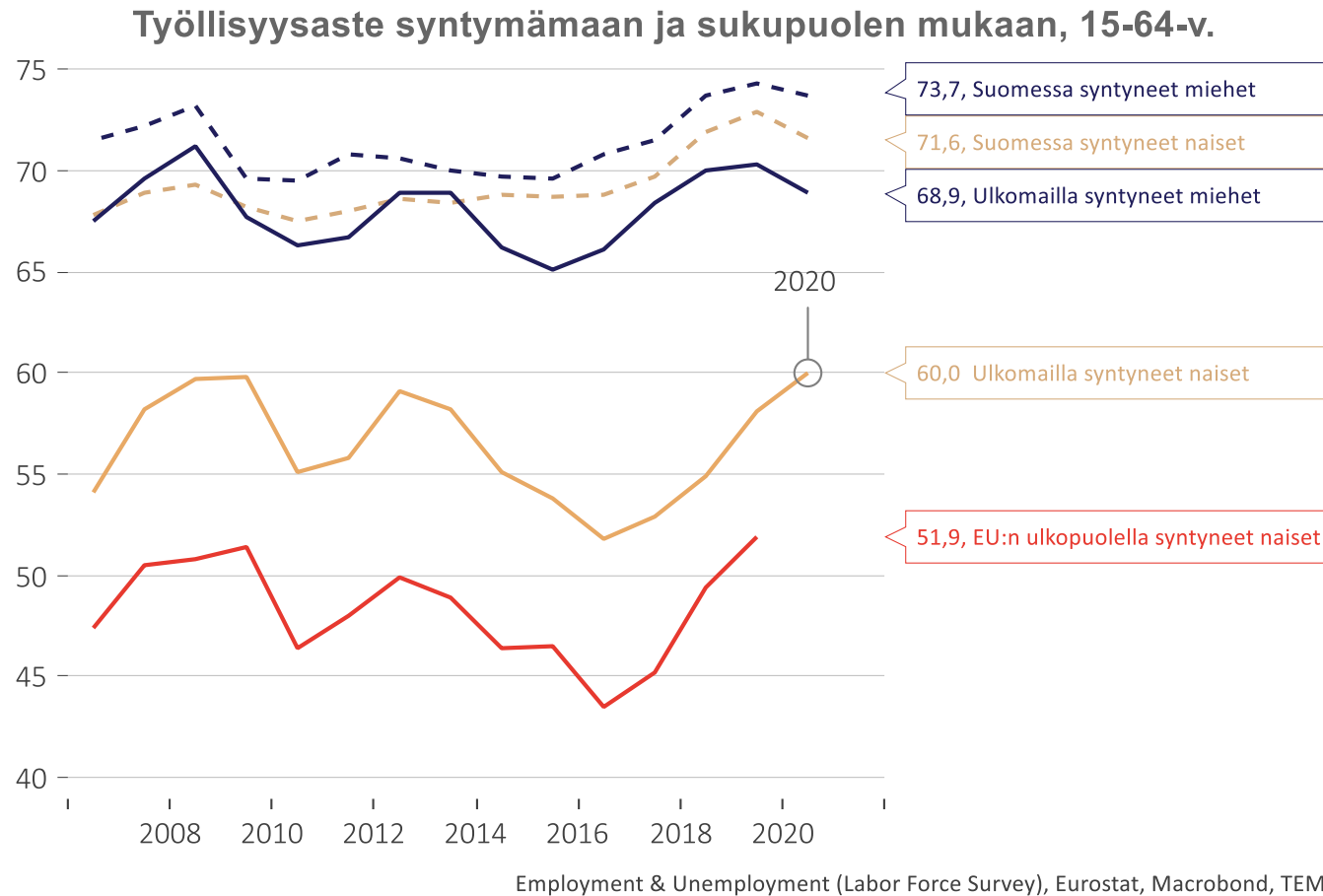

- Palkkatyössä olevien määrä kotoutumiskoulutuksen jälkeen on noussut hieman rekisteriaineiston perusteella. Naisilla ei kuitenkaan merkittävää kehitystä.
- Vuosina 2011–2014 suunnitelman saaneet työllistyvät pitkällä aikavälillä paremmin kuin vuosina 2007–2010 suunnitelman saaneet. Vuosina 2015–2017 suunnitelman saaneilla kehitys hieman parempaa kuin aiemmillä kohorteilla.
- Koulutuksella on lukkiutumisvaikutus, jolla tarkoitetaan sitä, että koulutus usein laskee työllisyyttä lyhyellä aikavälillä, mutta nostaa sitä pitkällä aikavälillä.

Lähde: Shemeikka ym., 2021

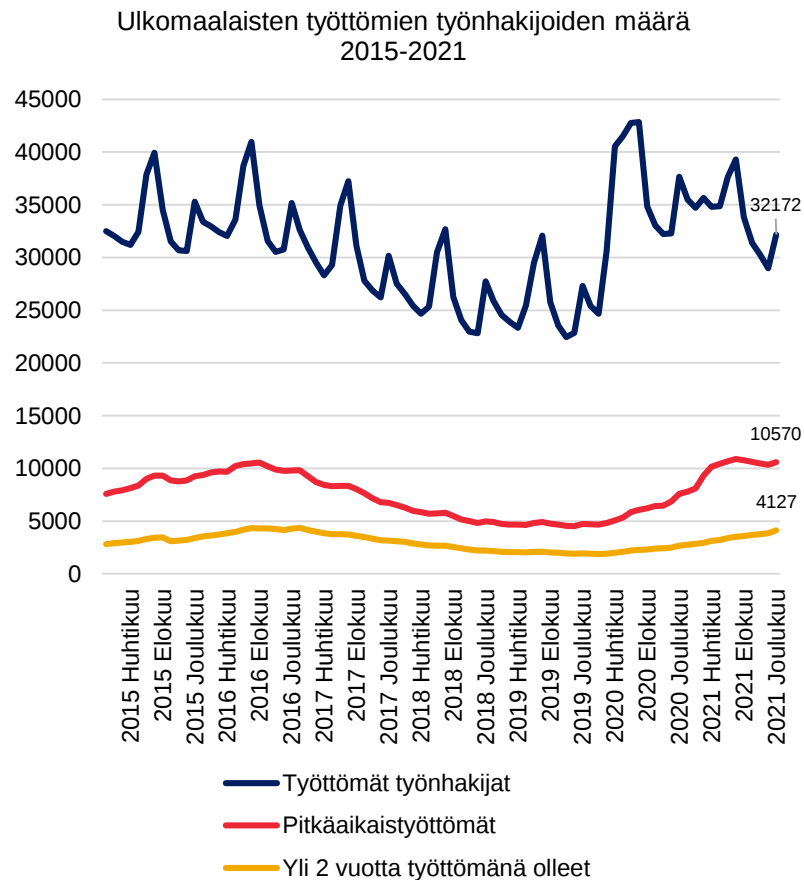

Miesten ja naisten työllisyysasteiden erot

- Ulkomailla syntyneiden miesten työllisyysaste on viitisen prosenttia Suomessa syntyneiden miesten työllisyysastetta alhaisempi.
- Ulkomailla syntyneiden naisten työllisyysaste on selvästi alhaisempi kuin Suomessa syntyneiden naisten.
- EU:n ulkopuolella syntyneiden naisten työllisyysaste on noin 20 prosenttia alhaisempi kuin Suomessa syntyneiden naisten.

TEM seuraa työllisyyskehitystä kuukausittain

- Kotoutumisen osaamiskeskus seuraa ulkomaalaisten ja vieraskielisten työttömyyttä kuukausittain. Katsaus julkaistaan kuukausittain samana päivänä kuin ministeriön yleinen työllisyyskatsaus.
- Katsaukset ovat luettavissa kotoutuminen.fi -sivustolla: <https://kotoutuminen.fi/tyollisyyskatsaus>
- Työllisyyskatsaukset – kuten muukin seuranta – perustuu kuvailevaan tietoon. Toimenpiteiden vaikuttavuudesta saadaan tietoa ainoastaan kausaaliasetelmilla, jotka edellyttävät kokeiluja tai luonnollisia koeasetelmia.

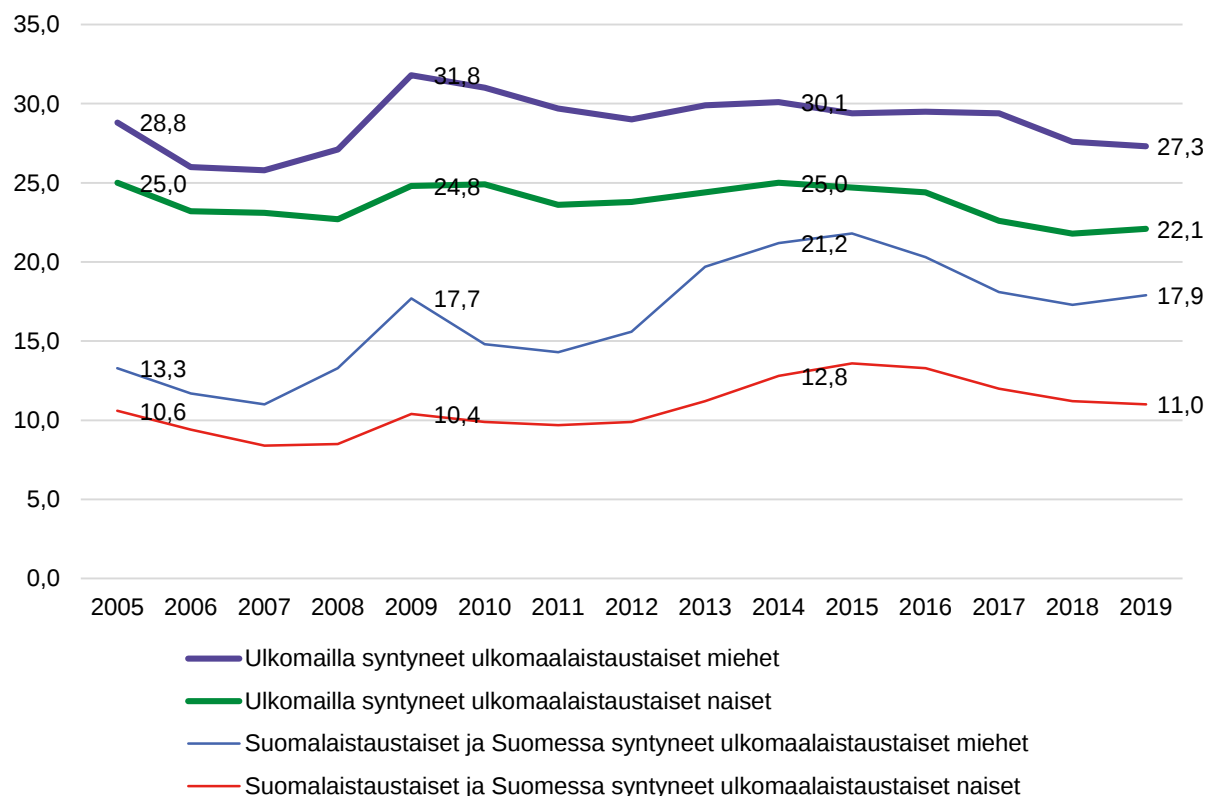

Koulutus

Nuorten työn ja koulutuksen ulkopuolella oleminen

NEET-nuorten osuus sukupuolen ja syntyperän sekä syntymämaan mukaan (18-24-vuotiaat), % 2005-2019

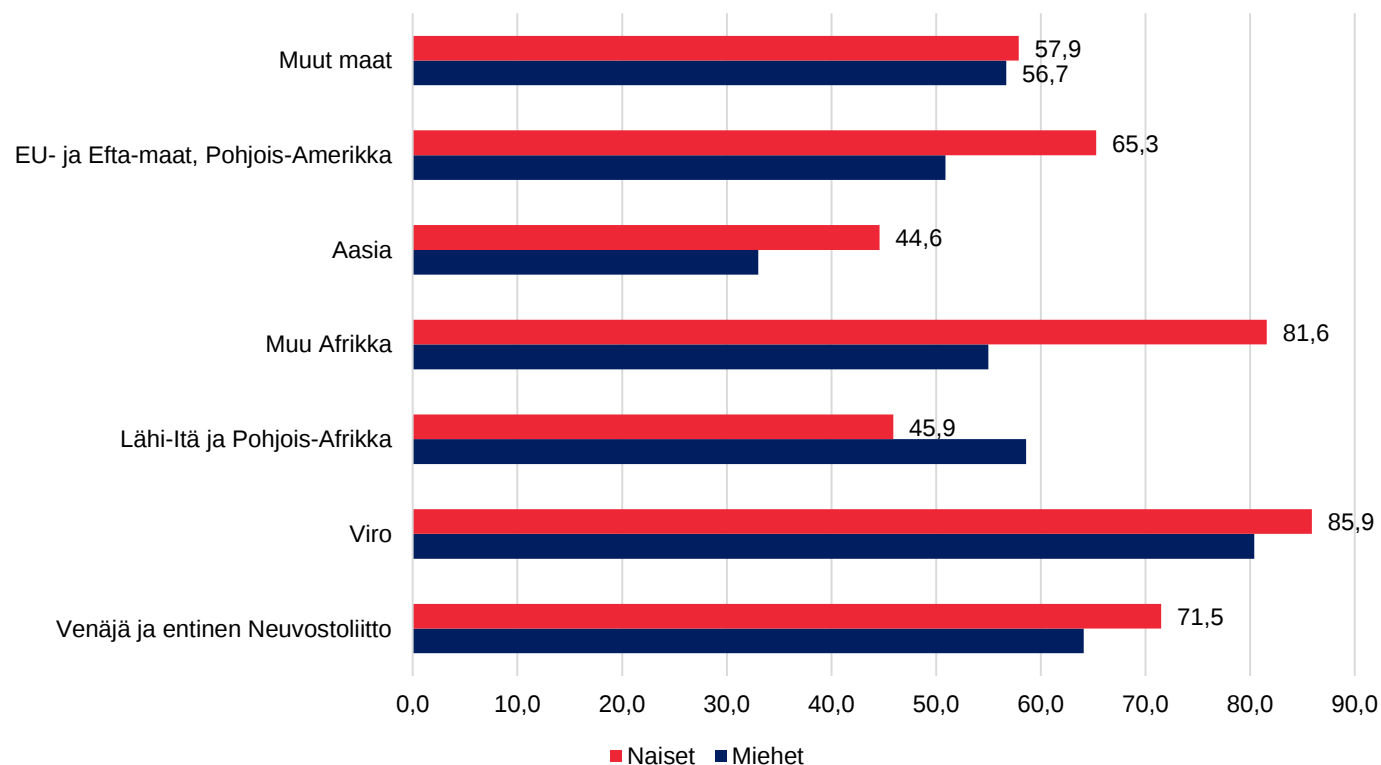
- Ulkomaalaistaustaisista ulkomailla syntyneistä 18-24-vuotiaista miehistä ja naisista suurempi osuus on NEET-nuoria kuin muista nuorista.
- Ulkomaalaistaustaisten ulkomailla syntyneiden NEET-nuorten osuus on hitaasti vähentynyt viimeisten 10 vuoden ajan. Samaan aikaan suomalaistaustaisten nuorten syrjään jääminen on yleistynyt.

Lähde: Kotoutumisen indikaattoritietokanta, rekisteritieto. Niiden 18-24-vuotiaiden henkilöiden, jotka eivät ole pääasialliselta toiminnaltaan työllisiä, opiskelijoita tai varusmiehiä, osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä. Lisäksi NEET-nuorista on rajattu pois naiset, joilla on alle 7-vuotiaita lapsia (= oletetut kotiäidit).

Kotimaisten kielten taito

Suomen tai ruotsin kielen taito taustamaanosan ja sukupuolen mukaan,
vähintään keskitaso, %, 2018

- Kaikista ulkomaalaistaustaisista lähes kaksi kolmesta kykenee keskustelemaan suomeksi tai ruotsiksi.
- Naisilla on miehiä parempi kielitaito kaikissa taustamaaryhmissä paitsi Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta tulevilla.

Lähde: Kotoutumisen indikaattoritietokanta, FinMonik-kysely (THL) 2019. Tieto 'Vähintään keskitasoinen' koostuu niiden vastaajien osuudesta, jotka ovat ilmoittaneet suomen tai ruotsin kielen taitonsa olevan keskitasoinen tai erinomainen. Maaryhmäkohtaiset luvut ovat ikä- ja sukupuolivakioituja.

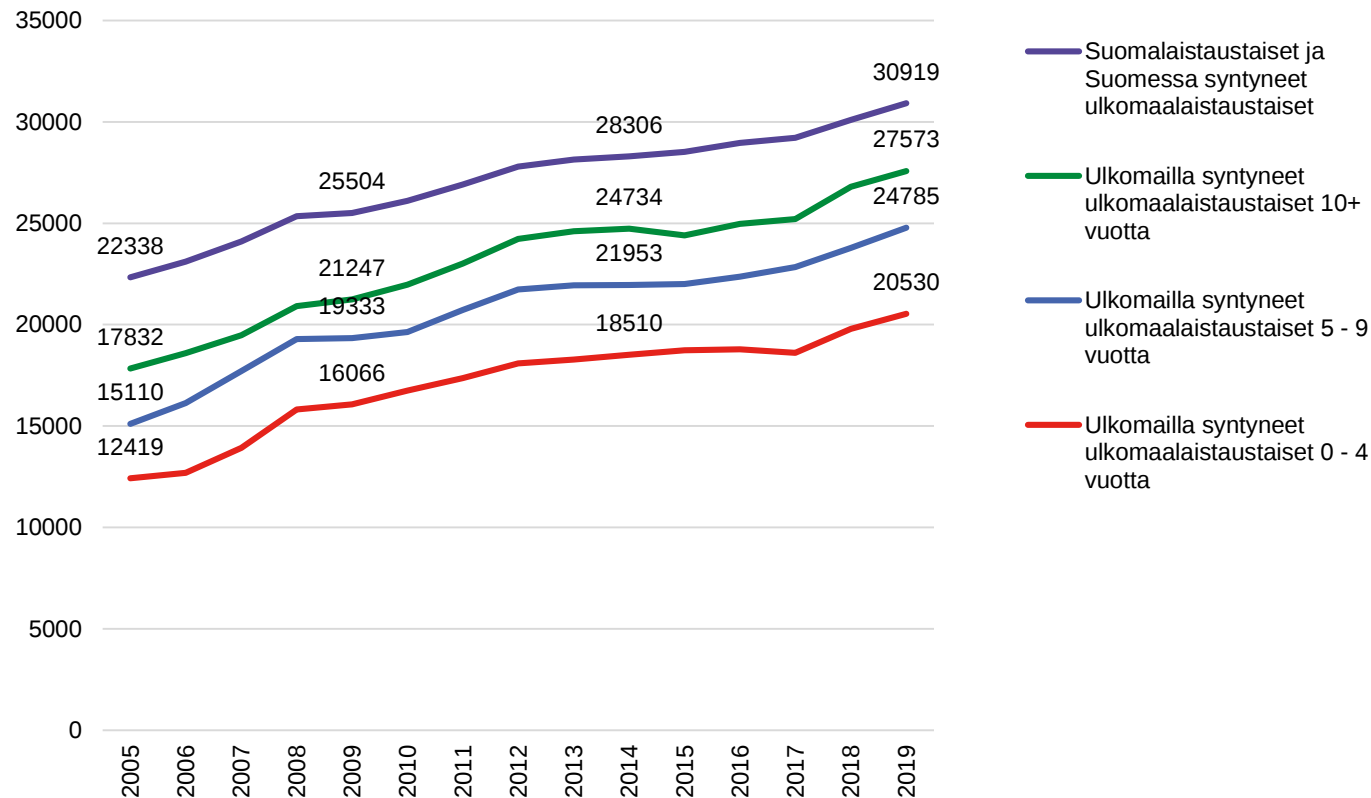

Hyvinvointi

Tulotason kehitys maassaoloajan myötä

Aikuisväestön palkka- ja yrittäjätulot syntyperän ja maassa
asumisasian pituuden mukaan, 2005-2019 (mediaani)

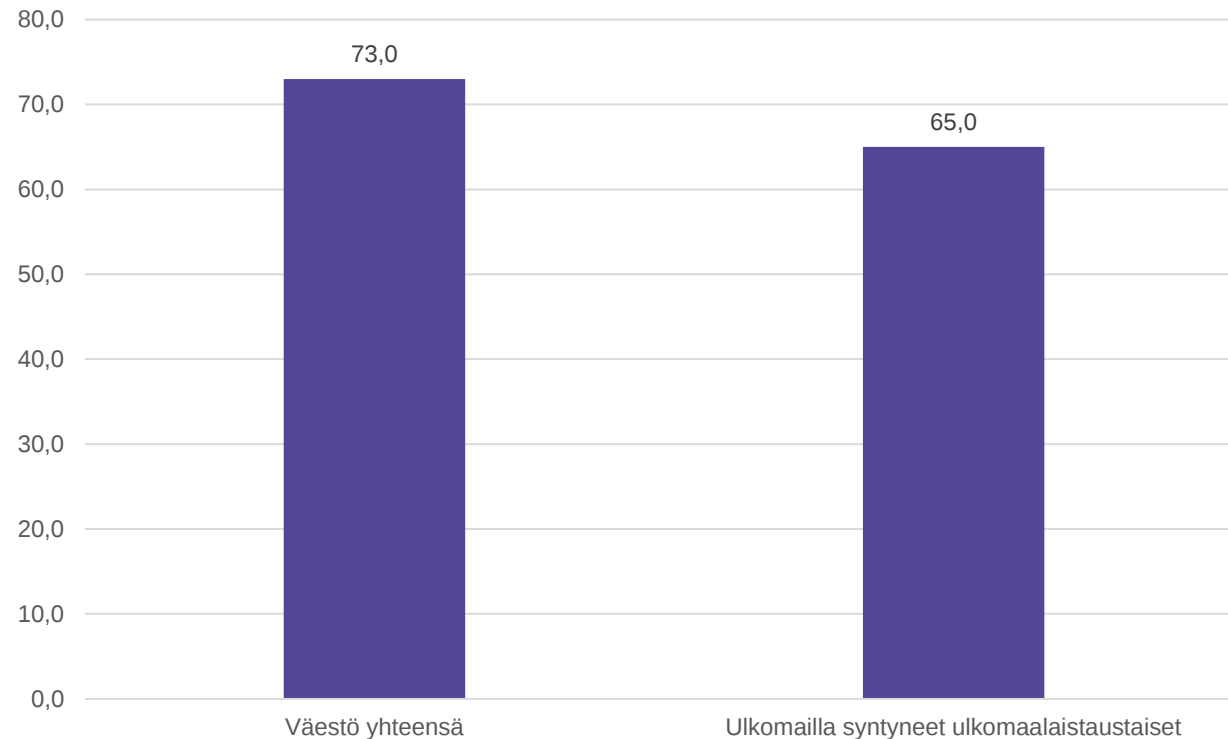

- Maahanmuuttajien tulot ovat kasvaneet lähes samaa tahtia kuin suomalaistaustaisilla.
- Alle viisi vuotta maassa asuneiden tulotaso jää noin kolmanneksen alemmaksi kuin suomalaistaustaisten ansiotason mediaani.

Kokemus terveydentilasta

Hyväksi terveydentilansa kokevien osuus, koko 20-64-vuotias väestö ja ulkomailla syntyneet ulkomaalaistaustaiset 2018, %

- Hyväksi terveytensä kokee noin kaksi kolmesta ulkomailla syntyneestä ulkomaalaistaustaisesta.
- Osuus on alhaisempi kuin väestöllä yhteensä.
- Taustalla on muun muassa täyttymätöntä hoidon tarvetta sekä keskimääräistä heikompi sosioekonominen asema.

Lähde: Kansallinen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus (FinSote) 2018 & Ulkomailla syntyneiden hyvinvointitutkimus (FinMONIK) 2019, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Perustuu kysymykseen: 'Onko terveydentiläsi mielestäsi nykyisin?' sekä vastausvaihtoehtoihin: 'hyvä', 'melko hyvä', 'keskitasoinen', 'melko huono', 'huono'. Kyseessä on niiden vastaajien osuus, jotka ovat ilmoittaneet terveydentiläkseen 'hyvä' tai 'melko hyvä'. Luvut ovat ikä- ja sukupuolivakioituja.

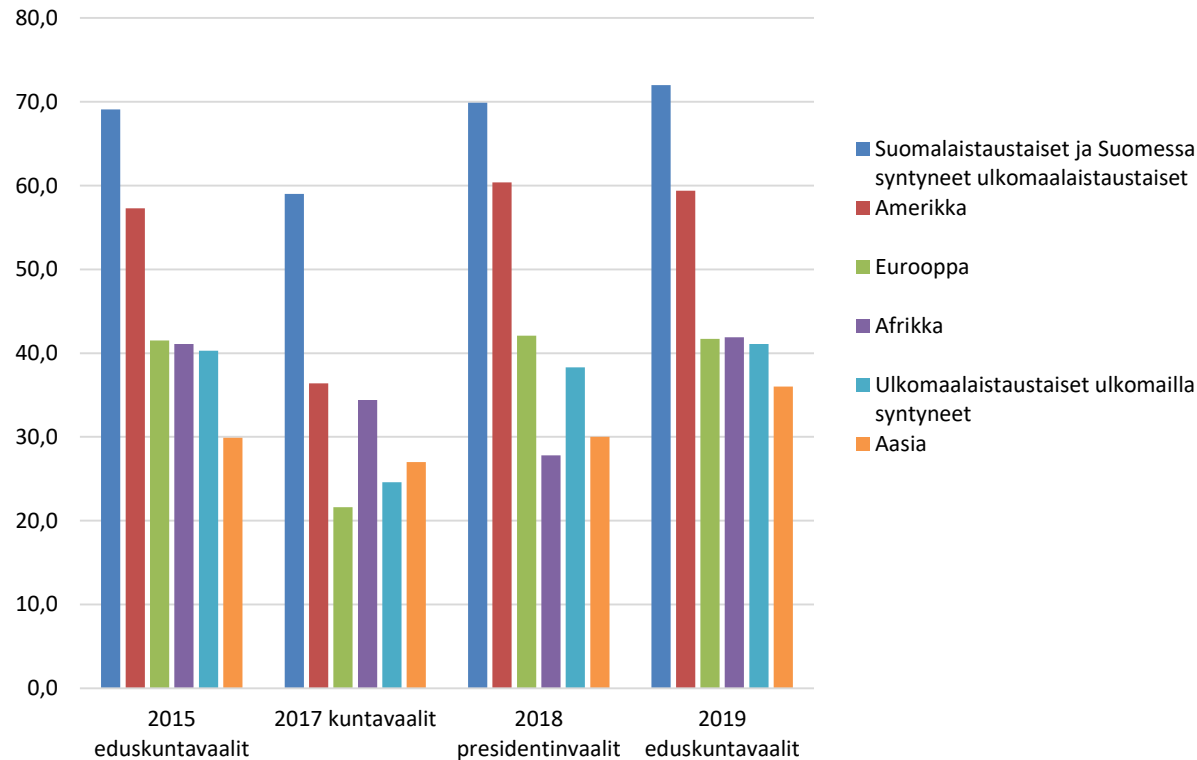

Osallistuminen

Äänestysaktiivisuus vaaleissa

Äänestysaktiivisuus syntyperän ja taustamaanosan mukaan, %
2015-2019

- Ulkomaalaistaustaisista ulkomailla syntyneistä äänioikeutetuista 41 % äänesti viime eduskuntavaaleissa.
- Amerikkalais- ja afrikkalaistaustaiset ovat muita ulkomaalaistaustaisia aktiivisempia äänestäjiä kuntavaaleissa.

Lähde: Kotoutumisen indikaattoritietokanta, rekisteritieto.

Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista eduskunta-, kunta- ja presidentinvaaleissa. Eduskunta- ja presidentinvaalien äänestysprosentissa ovat mukana ainoastaan Suomessa asuvat Suomen kansalaiset. Ulkomaan kansalaisilla on äänioikeus vain kuntavaaleissa. Valtaosa ulkomailla syntyneistä ulkomaalaistaustaisista on ulkomaan kansalaisia eikä heillä näin ollen ole äänioikeutta eduskunta- ja presidentinvaaleissa.

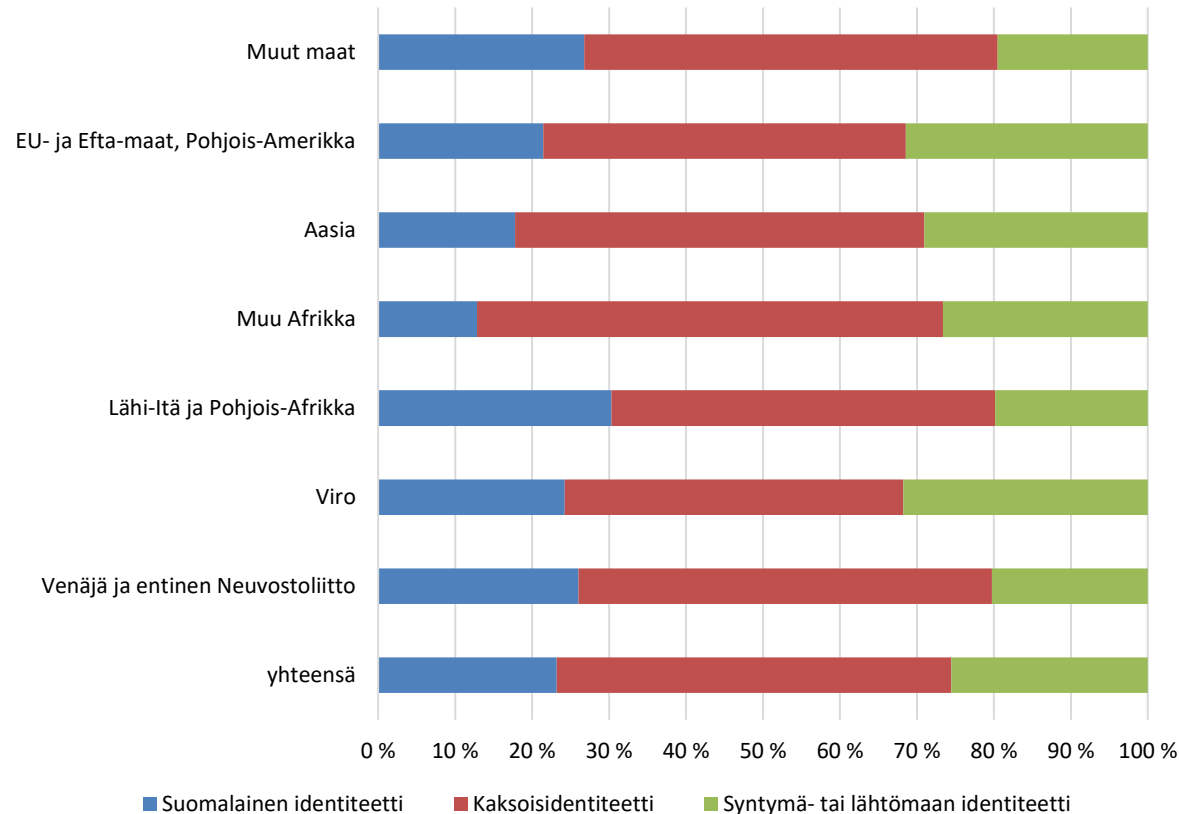

Yhteiskunnan vastaanottavuus

Identiteetin kokemus

Identiteetti taustamaan tai -maanosan mukaan, %, 2018

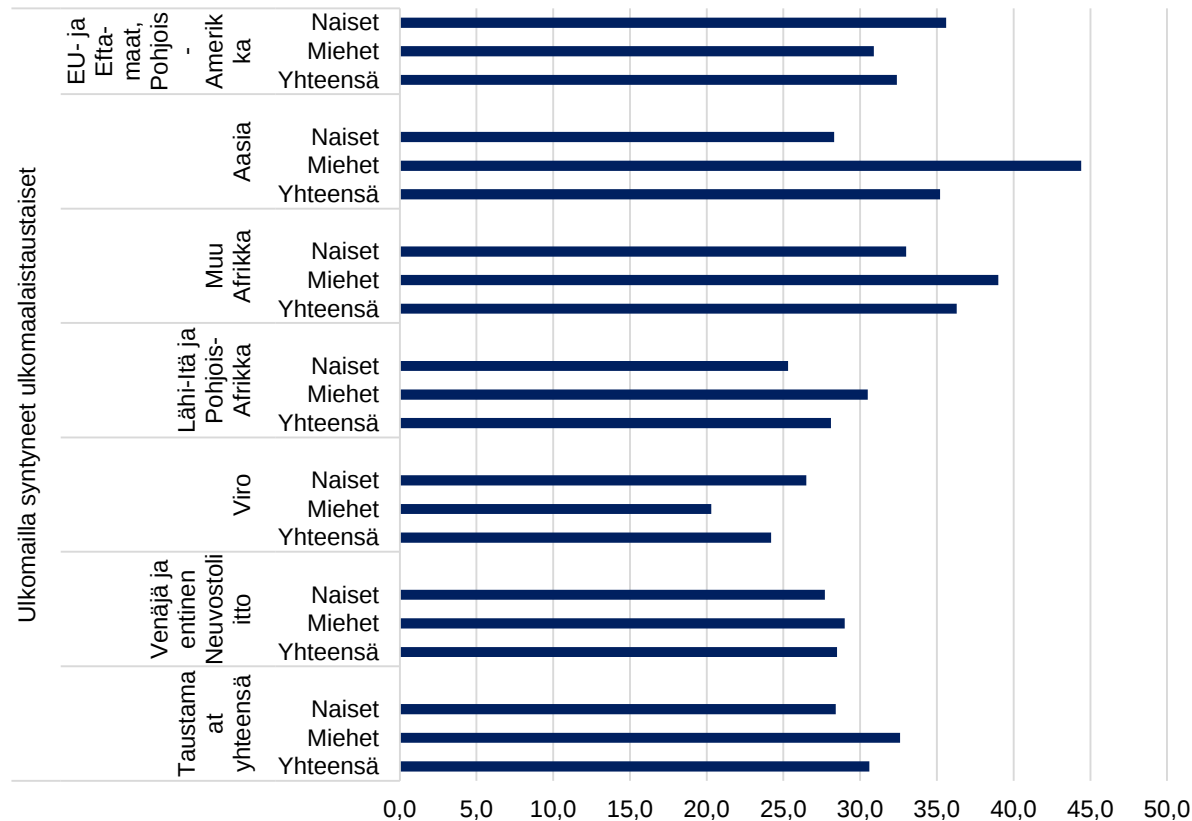
- Lähes joka viides ulkomaalaistaustainen ulkomailla syntynyt kokee kuuluvansa ennen kaikkea Suomeen
- 44 prosenttia kokee kuuluvansa sekä Suomeen että taustaryhmäänsä.
- Runsas viidennes kokee kuuluvansa ennen kaikkea taustaryhmäänsä.
- Virolaistaustaiset kokevat muita tavanomaisemmin erillisyyttä Suomesta ja suomalaisista.
- Kaksoisidentiteetti on yleisin Saharan eteläpuoleisesta Afrikasta peräisin olevilla.

Lähde: Kotoutumisen indikaattorit –tietokanta, FinMonik-kysely 2019 (THL). Perustuu kysymykseen: 'Mihin seuraavista alueista tai ryhmistä koet kuuluvasi?'. Tieto 'Suomalainen identiteetti' koostuu niiden vastaajien osuudesta, jotka ovat vastanneet kuuluvansa 'täysin' tai 'melko paljon' omaan asuinkuntaan tai suomalaisiin ja samalla 'vähän' tai 'ei lainkaan' oman syntymä- tai lähtömaan kansalaisiin. Luvut ovat ikä- ja sukupuolivakioituja.

Syrjinnän kokemus työelämässä

Syrjintää työelämässä kokeneet taustamaan tai –
maanosan ja sukupuolen mukaan, % 2018

- Ulkomailla syntyneet ulkomaalaistaustaiset miehet ovat kokeneet syrjintää työelämässä keskimäärin yleisemmin kuin naiset.
- Muita yleisemmin syrjintää työelämässä ovat kokeneet aasialaistaustaiset miehet (44 prosenttia), Saharan eteläpuoleisen afrikkalaistaustaiset miehet (39 prosenttia) ja naiset (33 prosenttia) ja EU- ja Efta-maista tai Pohjois-Amerikasta peräisin olevat naiset (36 prosenttia).
- Vertailun mahdollistavaa aineistoa suomalaissyntyisten ja Suomessa syntyneiden ulkomaalaistaustaisten koetusta syrjinnästä työelämässä ei ole.

Lähde: Kotoutumisen indikaattorit –tietokanta, FinMonik-kyselytutkimus 2019 (THL). Niiden osuus vastaajista, jotka ovat viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana kokeneet joutuneensa eriarvoisen kohtelun tai syrjinnän kohteeksi nykyisessä työpaikassaan työhönotto- tai nimitystilanteessa tai työtovereiden tai esimiesten asenteissa. Luvut ovat ikä- ja sukupuolivakioituja.